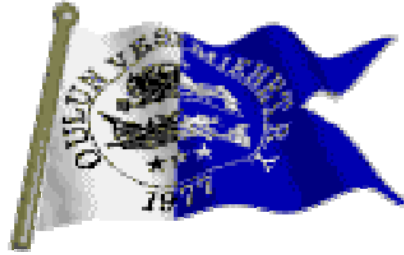

Oulun Vesimiehet

Turvallisuusasiakirja

Päivitetty 24.7.2011

Sisällysluettelo

Johdanto	
Sisällysluettelo	3
1 Seuran toiminnan kuvaus	3
2 Seuran vastuulliset toimijat	3
3 Yleisötapaukset ja kuluttajapalvelut	4
3.1 Lajin esittely yleisötilaisuudessa	4
3.2 Laitesukelluskokeilu	4
3.3 Uppopalloturnaus	5
4 Jäsentapahtumat	5
4.1 Laitesukelluksen turvallisuuden yleiset periaatteet	5
4.1.1 Turvallisuusorganisaatio ja pelastussuunnitelma	5
4.1.2 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma	5
4.1.3 Sukellussuunnitelma	6
4.2 Viikkosukellukset	6
4.3 Leirit	7
4.3.1 Ennen leiriä	7
4.3.2 Leirin aikana	7
4.4 Uimahallivuorot	7
4.5 Veneiden käyttö sukellustapahtumissa	8
4.6 Ilmantäytöt	9
4.7 Seoskaasujen valmistus	10
4.8 Vapaaehtoinen pelastuspalvelu	10
5 Vesimessä	11
5.1 Kulunvalvonta	11
5.2 Paloturvallisuus	11
6 Välineistö ja sen huolto	11
6.1 Kompessorit	11
6.2 Koulutuskalusto	12
6.3 Veneet	12
7 Toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa	13
8 Toiminta vaaratilanteen tai onnettomuuden jälkeen	13
9 Ravinto- ja hygienia	14
10 Sähkölaitteet	14
12 Vakuutukset ja rekisteröinnit	15
13 Toimijoiden ohjeistus ja päivitys	15

Johdanto

Turvallisuusasiakirjaan on kuvattu Oulun vesimiehet ry:ssä tehdyn riski- ja turvallisuus kartoituksen perusteella luodut hyväksihavaitut ja turvalliset toimintamallit. *Pelastuslain mukaan muun muassa urheiluseurat ovat liikuntatoiminnassaan velvollisia ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä, varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät.* Toiminnan turvallisuus on myös harrastus- ja vapaaehtoistoimintaan perustuvassa sukellusseurassa aina ensiarvoisen tärkeää, joten myös jokaisen jäsenen on kiinnitettävä huomiota ennaltaehkäisevään riskinhallintatyöhön seuran toiminnan järjestäjänä ja osallistujana. Kaikki seuran toimijat huolehtivat, että kaikki toiminta tapahtuu sukellusliiton ja seuran omien ohjeiden sekä säännösten mukaisesti.

1 Seuran toiminnan kuvaus

Oulun vesimiehet ry on perustettu 11.12.1976. Seuran tarkoituksena on turvallisen sukellustaidon kehittäminen, uima- ja hengenpelastustaitojen parantaminen, jäsentensä yhdyssiteenä ja edunvalvojana toimiminen sekä luonnon ja vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun edistäminen. Tällä hetkellä jäseniä on yli 200. Seura on Sukeltajaliito ry:n jäsen ja kuuluu sen kautta mm. kansainväliseen CMAS-sukellusjärjestöön.

Seura järjestää jäsenilleen laite- ja vapaasukelluskoulutusta, harjoitusvuoroja sekä sukellustapahtumia. Seura edistää sukeltajien harrastusmahdollisuuksia ja valvoo jäsentensä etuja pitämällä yhteyttä lajiliittoon, viranomaisiin ja päättäjiin. Seura ylläpitää lajin harrastamista edistävää kalustoa, johon kuuluu mm. kerhotilat, veneet, peräkärryt, ilmantäyttö- ja sekoituslaitteita sekä laitepaketteja ja muita koulutusvarusteita.

Oulun vesimiehet ry on seudun alueen tunnetuin, perinteikkäin ja aktiivisin sukellusseura. Toimintaa pidetään nykyaikaisena ja kiinnostavana seuraamalla lajin kehitystä ja jäsenten tarpeita. Seuran toiminnassa keskeisenä periaatteina on vastuuntunto, avoimuus ja tasapuolisuus. Sukeltaja tuntee vastuunsa sukellusparista, -ryhmästä, muista ihmisistä, sukellusturvallisuudesta ja ympäristöstä.

Seuran internet-sivusto www.vesimiehet.fi sisältää ajantasaiset tiedot seuran toiminnasta, tapahtumista ja toimihenkilöistä.

2 Seuran vastuulliset toimijat

Seuran syyskokous valitsee puheenjohtajan ja johtokunnan jäsenet. Johtokunnan järjestäytyessä ensimmäisessä kokouksessaan nimetään vastuulliset toimijat. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Vakiintuneena käytäntönä on pyritty kokoontumaan noin kuukauden välein. Johtokunnan kokouksiin kutsutaan vastuullisia toimijoita ja lisäksi kokoonnutaan työryhmiin sekä koulutuspalaveriin vastuuhenkilöiden kutsusta.

Seuran johtokunnan nimeämiä toimihenkilöitä ovat mm. jäsenrekisterin pitäjä, nuorisovastaava (norppatoiminta), www-sivuston ja sähköpostilistan ylläpitäjä, tiedottaja, koulutusvastaava, kalustovastaava, vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhdyshenkilö, sukellustyövastaava, uppoplovovastaava ja turvallisuusvastaava.

Johtokunnalle ja vastuullisille toimijoille on perustettu omat sähköpostiosoitteet johtokunta20xx (at) vesimiehet.fi ja toimihenkilöt (at) vesimiehet.fi, joiden avulla ylläpidetään tiedonvaihdon sujuvuutta toimihenkilöiden välillä. Jäsenistön virallisena tiedotuskanavana toimii ovm (at) vesimiehet.fi.

Turvallisuusvastaavan tehtävänä on suunnitella, kehittää ja ylläpitää seuran turvaohjeistusta seuran muiden vastuuhenkilöiden avustuksella sekä koota heidän tuottamaansa ohjeistusta turvallisuusasiakirjaan. Hän neuvoo jäsenistöä turvallisuusasioissa esim. seuran tapahtumia järjestettäessä. Seuran ensiapuvälineistön ylläpito on yksi keskeinen turvallisuusvastaavan tehtävä.

3 Yleisötapahtumat ja kuluttajapalvelut

Seuran tarjotessa maksullisia palveluita tai järjestäessään yleisötilaisuuksia, niiden osalta riskikartoitus ja mahdolliset viranomaisilmoitukset tulee tehdä ja kuluttajapalveluita koskevat säädökset tulee huomioida tapauskohtaisesti. Yleisötapahtumaa on huomioitava mahdollinen järjestyksenvalvojen tarve. Näiden järjestämiseen pyydetään aina johtokunnan lupa, joka nimeää tapahtumasta tai palvelun tuottamisesta vastaavan henkilön.

3.1 Lajin esittely yleisötilaisuudessa

Vesimiehet saattavat järjestää lajin esittelyä omatoimisesti tai muun yleisötapahtuman yhteydessä. Yleisötapahtumiin liittyy riskejä välineiden näpistyksestä sekä raskaiden painovöiden tai paineilmapullojen huolimattomasta käsittelystä. Lajiesittelyissä ja näyttelytilaisuuksissa huolehditaan, että tavaroita säilytetään ja käsitellään seuran jäsenen valvonnassa.

3.2 Laitesukelluskokeilu

Laitesukelluskokeilun riskeinä ovat matalan veden aiheuttamat vaaratekijät, painevammat hallitsemattoman pintaan nousun seurauksena sekä uuden kokemuksen tuoma jännityksen aiheuttama pelko- ja paniikitila, joka voi johtaa hallitsemattomiin tapahtumiin veden alla. Laitesukelluskokeilu on myös kuluttajapalvelu. Näiden vuoksi järjestäjältä edellytetään laitesukelluskouluttajan pätevyyttä sekä kykyä asiantuntevaan ja ammattimaiseen toteutukseen. Laitesukelluskokeilut tulee tehdä ensisijaisesti uima-altaassa seuran vuorolla tai luonnonvesissä hyvässä näkyvyydessä alle 5 m syvyisessä vedessä.

Tilaisuus aloitetaan opastuksella, jossa esitellään koko tapahtuma ja mukana olevat kouluttajat. Samalla selvitetään esittelytilaisuuteen osallistuville, mitä veden alla on

huomioitava. Näitä asioita ovat jatkuva hengittäminen sukelluslaitteesta, korvien ja maskin paineentasaus ja toimenpiteet annostimen irrotessa suusta. Opastuksessa sovitaan myös käytettävät käsimerkit. Laitesukelluksen esittelytilaisuudessa mukana on aina seuran ensiapulaukku sekä hapenantovälineet.

3.3 Uppopalloturnaus

Uppopalloturnaus on yleisötilaisuus, jonka järjestämisessä tulee huomioida yleisötilaisuuden järjestämisestä asetetut säädökset. Lisäksi järjestäjän tulee noudattaa Sukeltajaliiton ohjeistusta. Vesimiesten uppopallon harrastamisen perinteet ovat vielä kehittymässä. Uppopalloturnauksen järjestäjiä ja uppopallovastaavaa, pyydetään laatimaan suunnitelma, joka hyväksytetään johtokunnalla, kun turnaus ensimmäisen kerran päätetään järjestää.

4 Jäsentapahtumat

4.1 Laitesukelluksen turvallisuuden yleiset periaatteet

Sukelluksen suunnittelemattomuus ei vapauta sukeltajia vastuusta sukellusturvallisuuden laiminlyönnissä. Kaikessa Oulun vesimiehet ry:n sukeltamisessa noudatetaan Sukeltajaliiton (erityisesti vuosittain ilmestyvä Turvaohje) ja tämän turvallisuusasiakirjan ohjeita.

4.1.1 Turvallisuusorganisaatio ja pelastussuunnitelma

Sukellustapahtumassa on oltava nimettynä turvallisuusorganisaatio ja laadittuna pelastussuunnitelma. Ennen sukellusta organisaation kokoonpano ja pelastussuunnitelma on kerrottava kaikille tapahtumaan osallistuville. Turvallisuusorganisaatiossa tulee olla aina vähintään sukellusvanhin. Pienimmillään sukellusparista toinen on sukellusvanhin. Sellaista sukellusta ei saa tehdä, missä ei olisi selvästi sovittu etukäteen sukellusvanhimmasta. Sukellusvanhin nimeää avukseen sijaisensa, kirjurin, turvasukeltajan ja muut avustajat tilanteen edellytyksien mukaisesti.

4.1.2 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Sukellusvanhin vastaa, että pelastussuunnitelma on tehty. Pelastussuunnitelma laaditaan kirjallisesti ennen sukellusta ja sen sisältö sekä sijainti on oltava kaikkien tiedossa. Pienessä ryhmässä esim. sukelluspari ja sellaisessa paikassa, jonne ulkopuolisten pelastajien on helppo löytää, pelastussuunnitelma voidaan sopia suullisestikin. Tällöin tulee olla ehdottoman vakuuttunut, että kaikki tapahtumaan osallistuvat sukeltajat ja mahdollisesti paikallaolevat muut henkilöt tietävät pelastussuunnitelman sisällön ja ymmärtävät sen. Pelastussuunnitelma voi olla myös vakiosuunnitelma sellaisessa sukelluskohteessa, joka on kiinteästi aina samassa paikassa ja sukeltaminen noudattaa samaa kaavaa jokainen kerta. Tällaisella suunnitelmalla

on tarkoitus helpottaa sukellusvanhimman suunnittelutyötä. Vakiosuunnitelma ei vapauta perehtymästä suunnitelmaan ja senkin sisältö sekä paikka on oltava kaikkien tiedossa.

4.1.3 Sukellussuunnitelma

Sukellusvanhimmalle tai hänen sijaiselleen tulee kertoa sukellussuunnitelma ennen sukellusta. Sukellusvanhin arvioi sukeltajien suunnitelman turvallisuuden ja antaa luvan sen toteuttamiseen. Huomiota kiinnitetään koulutustasoon, välineisiin, kokemukseen ja sen hetkiseen sukelluskuntoon.

Suunnitelmasta tulee aina selvitä:

- sukellusryhmän kokoonpano
- varusteet
- sukellusreitti/-tapa
- maksimisyvyys
- maksimi sukellusaika
- kohteen olosuhteet, joita sukeltaja ei ole ennen kokenut (esim. virtaus, pimeys, laskeutumis- tai nousutapa tms.)

Sukelluspöytäkirjaa suositellaan täytettäväksi kaikissa sukellustapahtumissa. Mikäli sukeltajia on kuitenkin vähän esim. kaksi sukellusparia, niin sukelluspöytäkirjaan kuuluvat asiat voidaan ilmoittaa sukellusvanhimmalle tai hänen sijaiselleen myös suullisesti. Sukellusvanhimmalle ilmoitettua sukellussuunnitelmaa tulee noudattaa. Sukellusturvallisuutta on pahoin laiminlyöty, jos ilmoitettu maksimisyvyys on ylitetty. Maksimisukellusajan ylitys käynnistää pelastustoimet.

4.2 Viikkosukellukset

Viikkosukelluksia järjestetään erityisesti keväällä lähialueiden vedellä täyttyneille soranottopaikoille ja louhoksille sekä Oulujoelle. Tapahtumille on nimetty järjestäjä, joka toimii myös sukellusvanhimpana, huolehtii pelastussuunnitelman ja nimeää pintaorganisaation (kirjurin ja turvasukeltajan). Seuralla on ensiaputarvikkeet, joita suositellaan otettavan mukaan myös viikkosukelluksille. Avovesikauden alussa viikkosukelluksista kootaan internetsivuston Toiminta-osioon lista, johon on nimetty paikka, aika ja tapahtuman järjestäjä. Järjestäjä huolehtii pelastussuunnitelmasta ja organisoii sukellukset.

Kesäisin sukellusretkiä tehdään Victoria-tukialuksella merialueen hylyille. Sukellusretkistä ilmoitetaan sähköpostilistalla vähintään 3 pv aikaisemmin. Ilmoittajana on usein aluksen kippari, joka kokoaa lähtijät. Lähtijöitä on oltava vähintään 4 sukeltajaa, jotta retki voidaan toteuttaa.

4.3 Leirit

Seuran leirejä järjestetään lähes ympäri vuoden toimintasuunnitelman mukaisesti sekä kysynnän ja jäsenien aktiivisuuden mukaan. Suurimpana leirinä on kesän Norjan leiri, jonne lähtee yleensä 40–60 sukeltajaa. Muita leirejä ovat mm. alkukesän avovesileirit (P1-kurssileirit), loppukesän hylkyleiri, kaivosleiri ja talvinen JääNalle-leiri.

4.3.1 Ennen leiriä

Johtokunta päättää leirien ajankohdasta ja nimeää leirivastuullisen. Leirivastuulliselle on muistilista seuran internetsivustolla osiossa Toiminta/Leirit. Leirin järjestäjä huolehtii tehtävänjaosta, majoituksen varauksesta, kyseisen leirin vaatimuksiin tarvittavan kaluston mukaan ottamisesta. Leirejä varten suositellaan laatimaan oma internetsivu, johon kootaan tiedot leirijärjestelyistä. Pienemmillä leireillä sähköpostiin koottava tiedote on riittävä. Leiripaikasta on syytä selvittää sukelluspaikat ja niiden vaatimukset. Leireillä on monen tasoisia sukeltajia, joten sukelluspaikoista on syytä ilmetä tiedot kohteiden vaativuudesta jo leiritiedotteessa ennen leirille lähtöä.

4.3.2 Leirin aikana

Leirivastuullinen pitää leiripalaverin ensimmäisenä sukelluspäivän alussa, jossa kaikkien on syytä olla läsnä. Leiripalaverissa esitellään leirin vastuuhenkilöt, sukelluskohteet, pelastus- ja turvallisuussuunnitelma, majoitukseen ja ruokailuun liittyvät ohjeet, kompressorin paikka ja täyttöajat, veneen käytön periaatteet (varauslista), veneen noston ja laskun ajankohta. Jään alle sukeltaessa on leiripalaverissa syytä käydä läpi toiminnan vaatimat turvaohjeet ja toimintatavat. Kaivosleirillä on syytä kertoa luolasukelluksen edellytyksistä ja hyllylle sukeltaessa kulttuuriperinnön suojelemisesta ja muinaismuistolain edellytyksistä. Leirin aikana on syytä seurata toiminnan sujumista ja puuttua havaittuihin puutteisiin järjestelyissä ja ilmoittaa muutoksista leirin ilmoitustaululla tai sovitussa kokoontumispaikassa. Leirin päättyessä on huolehdittava loppusiivouksista sekä sukellus- että leiripaikkojen kuntoon jättämisestä.

4.4 Uimahallivuorot

Uimahallissa sukeltajille on varattu allastila, johon yleensä kuuluu altaan syväpää. Uimahallilla on usein myös muuta käyttöä samanaikaisesti, ja riskinä on eri toimintojen tahaton sekoittuminen keskenään. Syvässä päässä sijaitsee uimahyppylavat, joille pääsy tulee estää sukeltajien vuorolla. Allasalueen käytävillä voidaan asettaa merkit läpikulun välttämiseksi. Sukeltajilla on usein mukanaan varusteita, joita jätetään altaan reunalle. Tarpeetonta tavaroiden jättämistä kulkureiteille ja räpylöillä kävelyä tulee välttää liukastumisen estämiseksi. Laitepaketti puetaan ensin ja räpylät vasta altaan reunalla.

Laitesukelluskoulutus uimahallissa tapahtuu pääsääntöisesti sunnuntain hallivuoroilla. Koulutustilanteissa varmistetaan riittävä määrä kouluttajia, vähintään yksi kouluttaja neljää oppilasta kohden. Suositellaan että yksi kouluttajista on pinnalla, joka voi tarkkailla allasalueen yleistä turvallisuutta ja korjata turvallisuuspuutteita.

Uppopalloa pelatessa varmistetaan rajattu harjoitusalue. Uppopallon tekniikkaharjoittelussa ja peleissä tulee käyttää uppopallolakkia, joka suojaa erityisesti korviin suuntautuvilta paineiskuilta. Riskinä uppopallon pelaamisessa on tärykalvon puhkeaminen vaikka suojalakkia käyttäisikin. Uppopallo on kontaktilaji, jossa sormien tai muiden jäsenten vääntyminen tai iskut eri kehon osiin ovat mahdollisia. Vesimiesten harjoituksissa huolehditaan, että rajuja taklauksia ei hyväksytä ja liiallisen voimankäytön tilanteisiin puututaan. Uppopallovarusteissa ei saa olla teräviä särmiä ja pelaajien kynnet eivät saa olla pitkiä tai teräviä. Kaikkia uppopalloa pelaavia suositellaan huolehtimaan vakuutusturvasta. Uppopalloturnauksiin osallistuvilta edellytetään liiton kilpailulisenssiä, joka sisältää myös vakuutuksen.

Vapaasukellus, jossa tehdään pituussukellus- tai hengenväilyharjoitteita saattaa johtaa hapen puutteeseen ja tajuttomuuteen. Vapaasukellusta harjoitettaessa on noudatettava vapaasukelluksen turvaohjeita. Vapaasukellusta ei saa koskaan harjoitella yksin.

Norppatoiminnassa ollaan tekemisissä lasten ja nuorten kanssa. He ovat usein vilkkaita, eivät välttämättä keskity toimintaan ja heidän kykynsä arvioida vaaroja on rajallinen. Norppatoiminnan vetäjille pyritään järjestämään liiton norppakouluttajan koulutus. Norppatoimintaa järjestettäessä laaditaan sitä koskevat ohjeet.

4.5 Veneiden käyttö sukellustapahtumissa

Vesillä liikuttaessa riskeinä on erityisesti veden varaan joutuminen. Veneilyliivejä tulee käyttää kansilla toimiessa. Veneitä ei saa jättää valvomatta sukelluksen aikana, vähintään yksi veneen käsittelyn taitava henkilö tulee olla jatkuvasti veneessä. Sukeltaja vedessä – lippua tulee käyttää sukellustoiminnan aikana, jotta muut vesilläliikkujat osaisivat pysytellä poissa sukellustukialuksen läheisyydestä.

Leirien vesiliikenne hoidetaan ponttoonivene Madeleinella. Veneen siirtoa varten on peräkärry. Venettä kuljetettaessa on huomioitava, ettei vetoauton rekisterissä ilmoitettuja painorajoja ylitetä ja että perävaunun katsastus on voimassa. Vene on varustettu GPS:llä sekä kaikuluotaimella, lisäksi mukaan on otettava kompassi ja alueen kartta suunnistusta varten. Seuralla on kannettava meri-VHF puhelin, joka suositellaan ottamaan mukaan, mikäli mukana on SRC-radioluvan omaava henkilö. Veneessä on oltava mukana sammutin, aivot, ankkuri ja kiinnitysköydet. Kyytiin voi ottaa maksimissaan 4 sukeltajaa ajajan lisäksi.

Victoria on seuran sukellustukialus, jolla tehdään sukellusretkiä Oulun merialueelle. Kipparilta vaaditaan kouluttautumista alukseen ja merenkulkuun. Johtokunta hyväksyy kipparit, joilla on aluksen käsittelyyn riittävät valmiudet. Kipparin vaatimukset on määritelty internetsivuston Kalusto/Victoria -osiossa. Aluksen päällikön on tunnettava ja noudatettava myös, mitä on säädetty merilaisissa mm. merikelpoisuuden, miehistön riittävyden, reitinsuunnittelusta ja merihädässä toimimisesta ja lisäksi rikoslaisista liikenneturvallisuudesta ja vesiliikennejuopumuksesta. Victorialla on lupa liikkua ainoastaan Merenkululaitoksen

merkitsemillä väylillä sekä tunnetuilla Kattilankallaan ja Telmalle johtavilla reiteillä. Tästä poikkeamiseen täytyy olla seuran johtokunnan lupa.

Victorian kipparille suositellaan viestintäviraston myöntämää SRC-radiolupaa. VHF-radion käyttäminen viestintään on luvanvaraista ja sen käytössä on noudatettava viestintäviraston ohjeita radioliikenteestä.

Ennen merelle lähtöä on selvitettävä sääennuste. Merelle ei lähdetä kovantuulen varoituksen aikana ja sukellustoimintaa ei harjoiteta yli 10 m/s tuulen vallitessa. Merelle lähdettäessä kippari tekee alustarkastuksen, johon kuuluu moottorin, tekniikan ja kansivarustuksen tarkastukset. Kippari ohjeistaa merelle lähtijöiden tehtävät aluksessa, erityisesti irrottauduttaessa rannasta ja kiinnittymisessä laituriiin.

Victoriolla nestekaasupulloja saa säilyttää ja kuljettaa ainoastaan keulakannella. Muualta kaasu pääsee vuototilanteessa ilmaa raskaampana valumaan veneen sisälle ja pilssiin, jossa se on palovaarallinen ja jopa räjähdysherkkä.

4.6 Ilmatäytöt

Hengitysilmakompressoreina käytetään pääsääntöisesti kahta sähkömoottorillista Bauer Mariner –kompressoria. Lisäksi leirikäytössä on polttomoottorikäyttöiset Bauer 250, Bauer Oceanus sekä Bauer Junior II.

Ilmatäyttöjä suoritetaan pääsääntöisesti talviaikaan uimahallilla ja kesällä messipäivystysten yhteydessä. Ilmatäyttöjä saa tehdä vain seuran jäsenet, jotka ovat sukelluskurssin käyneet ja saaneet opastuksen kompressorien käyttöön.

Ilmantäyttö seuran ulkopuolisille on kuluttajapalvelu. Maksun suuruus löytyy voimassaolevasta hinnastosta. Ilmantäyttöjä ulkopuolisille saa tehdä vain seuran jäsen. Täyttäjä voi periä maksun käteisellä tai ottaa laskutukseen tarvittavat tiedot ylös ja toimittaa seuran taloudenhoitajalle. Seuran kompressoreille tehdään huollot ja suodattimien vaihdot määrävälein, jolla taataan sukelluskäyttöön vaadittava ilman laatu.

Jokaisella kompressorilla on täyttöpäiväkirja ja kompressorin käyttöohjeet kansiossa, johon jokainen ilmantäyttö merkitään. Täyttöpäiväkirja on pidettävä ajantasalla, koska siitä määräytyy suodattimen vaihdon ja huoltojen ajankohdat. Huoltamattomalla kompressorilla tai vanhalla suodattimella ei tehdä täyttöjä. Huoltoajankohta on syytä tarkistaa ennen täyttöä tai leirille lähdettäessä. Suodattimen ja öljyjen vaihdosta tehdään merkinnät täyttöpäiväkirjaan. Täyttäjän havaitsemat puutteet ja viat ilmoitetaan kompressorivastaavalle. Viallinen kompressorimerkitään täyttöjen keskeyttämiseksi.

Kompressoreita on sähkö- ja polttomoottorikäyttöisiä, joista vain sähkökäyttöisiä kompressoreita voidaan käyttää sisätiloissa. Kompressorin imuilma otetaan ulkoilmasta ja tuulen yläpuoltelta. Näin vältetään palokaasujen joutuminen imuilmaan. Tupakointia tai autojen joutokäyntiä ei saa tapahtua täyttöpaikan läheisyydessä.

Polttomoottorikäyttöisten kompressorien pakoputkiston katalysaattori/äänenvaimennin kuumenevat täytettäessä. Kuumaan äänenvaimentimeen koskeminen saattaa aiheuttaa

palovamman ja kompressorin peittäminen suojapeitteellä saattaa sytyttää palon. Kompressoreita siirrettäessä tai peitettäessä on odotettava pakosarjan jäähtymistä.

Norjan sähköverkko poikkeaa suomalaisesta. Norjan leireille lähtiessä täytyy varmistaa, että siellä käytettävä sähkökompressori muunnetaan norjalaiseen sähköverkkoon sopivaksi ja palatessa muunnetaan takaisin suomalaiseseen sähköverkkoon sopivaksi. Seuralla on ns. Norja-adapteri, jota käyttämällä kytkentä voidaan suorittaa jatkojohtolla ilman sähkömiehen kytkentöjä. Kompressorin pyörimissuunta varmistaa oikeaksi aina sähköverkkoon liitettäessä.

4.7 Seoskaasujen valmistus

Seura on vuokrannut Woikoski Oy:ltä sukellushappi- ja argonpulloja. Kaasujen edullista hankintaa varten seuralla on Suomen Kansalliseen Seoskaasusukeltajien Kaasupoolin jäsenyys ja kortti. Seura on nimennyt kortin käyttäjät, jotka huolehtivat kaasujen hankinnasta. Kaasujen haun yhteydessä on mainittava hakijan nimi, ja tämän tulee ilmetä seuralle lähetettävässä laskussa.

Kaasujen sekoituksella tarkoitetaan happi täyttöjä sekä nitroxin valmistamista. Näiden tekemiseen seuran laitteilla tai seuran kaasuja käyttämällä vaaditaan seuran jäsenyys ja Gas blender -koulutus. Kaasujen sekoituksen riskinä ovat happipalo, täytettävän pullon sisällön sekoittuminen varastopulloon, sekoituslaitteiston rikkoutuminen tai likaantuminen käyttökelvottomaksi kyseiseen käyttöön. Nitroksin valmistukseen jatkuvan sekoituksen menetelmällä seuralla on oma kompressorinsa. Käyttöohjeet suositellaan kerrattavan aina ennen kompressorin käyttöä. Tämän kompressorin käyttö nitroksin valmistukseen edellyttää Gas blender -koulutusta. Seuran kompressoreiden ilmanottoon ei johdeta heliumia.

Jatkuvan sekoituksen menetelmällä saa valmistaa korkeintaan 32% happea sisältävää nitroxia. Ulkoilman lämpötilan ollessa yli 25°C ei tehdä yli 28% happea ylittäviä seoksia. Osapainemenetelmällä valmistettavien kaasujen käytössä saa käyttää ainoastaan happipuhaita välineitä. Seoskaasuja valmistetaan vain ulkotiloissa.

4.8 Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa) on viranomaistoimintaa tukeva organisaatio, jonka tarkoituksena on tarjota viranomaisille apua tilanteissa, joissa viranomaisten omat resurssit eivät ole riittävät tai viranomaiset tarvitsevat jonkin erityisosaamisalueen tietoja ja taitoja. Seuralla on pitkä historia yhteistyöstä viranomaisten auttamisessa erinäisissä sukellustehtävissä. Yhteistyö tarkoittaa hukkuneiden ihmisten, sekä omaisuuden etsintää. Toiminta perustuu täysin vapaaehtoisuuteen, jossa tehtävään osallistuvalla sukeltajalla edellytetään Vapepa-sukeltajakurssin suorittamista, hyvää henkistä tasapainoa, laajaa sukelluskokemusta ja erinomaista stressinsietokykyä. Tehtävät suoritetaan usein erittäin vaikeissa olosuhteissa, joissa koulutuksella, kokemuksella ja varusteilla on erittäin suuri merkitys. Avustajana voi toimia vain sukelluskoulutuksen saanut sukeltaja.

Vastuu tehtävästä sekä tehtävästä tiedottaminen kuuluu tehtäväpyynnön antaneelle viranomaiselle (Poliisi- tai Pelastusviranomainen). Vapepa-tehtävään osallistujat ovat

vaitiolovelvollisia tapahtumasta. Vaitiolovelvollisuudesta määrätään poliisilain 43§:ssä mm. seuraavaa: ”Poliisin henkilöstöön kuuluvan ja sillä joka hänelle myönnettyjen poliisivaltuutuksien nojalla tai muutoin suorittaa poliisitehtävää, ei saa tehtäviensä hoitoon kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eikä luvatta muille ilmaista sellaisia henkilön yksityisyyteen kuuluvia seikkoja, jotka hän on saanut tässä tehtävässään tietoonsa ja joiden ilmitulo voi aiheuttaa henkilölle vahinkoa tai haittaa.”

5 Vesimessi

Vesimessi on seuralle vuokrattu toimitila, jossa säilytetään seuran kalustoa, suoritetaan kaasuntäyttöjä, järjestetään koulutusta ja kokouksia. Tilan ympäristössä on asfaltoitua piha-aluetta, josta osa on lukitun portin rajaamaa. Piha-alueella säilytetään vain seuran peräkärryjä ja venettä, aluetta ei käytetä autojen pysäköimiseen. Kompressorin käyttö on sallittu ainoastaan klo 09:00-21:00 välillä, mikäli on vaarana aiheuttaa häiriötä lähistön asukkaille.

5.1 Kulunvalvonta

Henkilöille, joille on luovutettu toimitilan avaimet, on annettu koulutus murtohälytyslaitteen toiminnasta sekä toimitilan käytön periaatteista. Avaintenhaltijoista pidetään listaa, jota ylläpitää seuran taloudenhoitaja. Avainten haltijoita kielletään luovuttamasta avaimia edelleen. Toimitilan avaimenhaltijan on ennen poistumistaan toimitilasta huolehdittava, siisteydestä ja varmistettava sähkölaitteiden kuten kahvinkeitin poiskytkemisestä, valojen sammuttamisesta ja sisäpihan portin sulkemisesta.

5.2 Paloturvallisuus

Polttoaineiden käsittelyä, kuljetusta ja säilyttämistä määrittelevät TUKESin ohjeet ja määräykset. Palavia kaasuja esim. nestekaasua saa säilyttää Vesimessin takavaraston kaltaisessa tilassa tai ajoneuvossa korkeintaan 25 kg. Herkästi syttyvää polttoainetta kuten bensiiniä saa säilyttää korkeintaan 60 litraa ja palavia nesteitä joiden leimahduspiste on yli +55°C kuten dieselöljyä 200 litraa. Kompressorin bensiinikanistereita (25 litraa) saa siis olla korkeintaan kolme kappaletta täytettynä kerhotilan varastossa tai yhdessä peräkärryssä. Seuran käytössä olevia kahta nestekaasupulloa voidaan säilyttää kerhotilassa, koska kerhotila ei sijaitse kellarissa.

6 Välineistö ja sen huolto

6.1 Kompressorit

Sukelluskäyttöön tarkoitetun ilman laadun tulee täyttää sille asetetut laatuvaatimukset. Ilmanlaadun pysyminen laatuvaatimusten mukaisena edellyttää kompressoreiden käyttöohjeiden noudattamista, säännöllistä vedenerottimien tyhjennystä ja suodattimien vaihtoa sekä huoltoa ja niiden kirjanpitoa. Kompressoreiden toimintakuntoa ja huoltoa valvoo

kompressorivastaava. Ilman laatu on analysoitu noin kahden vuoden välein. Todistusta ilmanlaadusta pidetään Vesimessin ilmoitustaululla.

6.2 Koulutuskalusto

Sukelluslaitteiden vikaantuminen erityisesti veden alla johtaa sukelluksen keskeyttämiseen. Pientenkin laiteongelmien ilmeneminen lisää sukeltajan stressitasoa ja siitä helposti seuraa ongelmien hallitsematon kasaantuminen erityisesti tottumattomilla sukeltajilla, joka voi johtaa hallitsemattomiin vaaratilanteisiin kouluttajan läsnäolosta huolimatta. Koulutuskaluston kunto tulee kartoittaa jo kurssin suunnitteluvaiheessa, jotta jokaiselle kurssin osallistujille voidaan taata asianmukaisesti huollettu laitekokoontu.

Koulutuskaluston ylläpitämisestä on laadittu huolto-ohjelma ja seuran budjetoinnissa huomioitava kustannussuunnitelma, jota ylläpitää kalustovastaava. Laitesukelluskurssin tarpeita varten seuralla on lisäksi koulutustilanteisiin mukaanotettava varaosa ja huoltotyökalupakit.

Kalustovastaavan tehtäviin kuuluu huolehtia, että paineilmasäiliöt katsastetaan määräaikaan mennessä 10 vuoden välein. Säiliöt on tarkastettava sekä ulko- että sisäpuolelta mahdollisuuksien mukaan noin vuoden välein. Sisäpuolisen tarkastuksen yhteydessä mahdollinen kondenssivesi on kuivattava säiliöiden sisäpuolelta. Mikäli säiliössä havaitaan syöpymiä, on säiliö vietävä katsastettavaksi, vaikka leimassa olisikin vielä käyttöaikaa jäljellä.

Paineenalentajat ja annostimet tulee huoltaa joka toinen vuosi. Mikäli regulaattorit ovat runsaassa käytössä, huollot on tehtävä joka vuosi. Huolloista tulee pitää kirjaa siten, että sarjanumeron perusteella tiedetään tehdyt huollot ja voidaan suunnitella seuraavat huollot. Huollot on tehtävä mahdollisuuksien mukaan valtuutetuissa merkkihuolloissa.

6.3 Veneet

Seuran tukialukselle Viktorialle tehdään keväthuolto joka kevät ennen vesillelaskua ja syyshuolto telakoinnin yhteydessä. Huolto-ohjelma on ohjeistettu internetsivuston Kalusto/Viktoria -osiossa. Aluksen katsastus tehdään vesillelaskun jälkeen, ennen Viktorialta tehtävien sukellusretkien alkamista. Katsastuksen suorittaa Oulun Merenkävijät ry:n valtuuttama katsastaja, joka käy läpi aluksen merikelpoisuuden ja turvallisuusvälineiden kunnon. Aluksen huollot suunnitellaan alusvastaavan johdolla. Aluksen kotisatama ja telakointi on Telakkasäätiön alueella. Aluksen ylläpidossa tulee noudattaa Telakkasäätiön ohjeita ja alusvastaavan tulee huolehtia aluspaikan haltijan velvoitteista mm. maksuista ja vartiointivuoroista.

Seuran ponttoonivenettä Madeleinea säilytetään peräkärriyssä Vesimessin pihalla. Veneen käyttökunto varmistetaan aina ennen sen leireille lähtöä ja leireiltä palatessa. Huoltojen suunnittelemiseksi veneelle nimetään vuosittain vastuhenkilö.

7 Toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa

Onnettomuus ja vahinkotilanteissa:

- Tee nopea tilannearvio tapahtuneesta, valitse pelastamista johtava henkilö, jaa tehtävät
- Tee hätäilmoitus hätänumeroon 112
- Pelasta ja estä lisäonnettomuudet
- Anna tarvittava ensiapu
- Suojaa, rauhoita ja tarkkaile

Vastuun siirtyessä auttamisketjussa ryhmältä toiselle, seuraavan ryhmän pitää riittävän kattava tieto tapahtuneesta, autettavan tilasta ja avuntarpeesta sekä tehdyistä toimenpiteistä. Asianmukaisen jatkohoidon turvaamiseksi uhrista täytetävän lomakeen ”Sukeltajasta tarvittavat tiedot jatkohoita varten”. Tyhjä lomake pidetään pelastussuunnitelman mukana ja löytyy seuran www-sivuilta kohdasta Seura/Lomakkeet/Pelastussuunnitelma

Seura omistaa 2 kpl hapenantolaitteen sisältävää ensiapulaukkuja. Sekä hapenantolaitteella että ensiapulaukulla on johtokunnan erikseen nimeämä vastuhenkilö tai turvallisuusvastaava itse, jonka tehtävänä on varmistaa välineistön toimivuus, huoltaa ja tarvittaessa täydentää välineistöä. Seuran käytössä on 5 ja 10 litran lääkkeellisen hapen 200 bar säiliöt.

Ennen seuran leiriä ja virallisia viikkosukelluksia sukellusvanhimman tehtävänä on huolehtia henkilökohtaisesti ensiapuvälineet sukellus paikalle tai määrätä tehtävään toinen henkilö. Sukellusvanhimman tehtävänä on ilmoittaa ensiapuvälineiden huollosta vastaavalle henkilölle mahdollisista puutteista/rikkoontumisista tai mahdollisesti kulutetusta hapesta. Kurssitilanteissa ensisijaisesti vastuukouluttaja huolehtii ensiapuvälineistä.

8 Toiminta vaaratilanteen tai onnettomuuden jälkeen

Ensihoidon jälkeen ilmoitetaan asiasta ensin yhdistyksen puheenjohtajalle tai jollekin johtokunnan jäsenelle. Kriisiviestinnän etenemisestä ja mahdollisesta tiedottamisen tarpeesta viranomaisille tai tiedotusvälineille huolehtii ensisijaisesti yhdistyksen puheenjohtaja.

Sukellusvanhin laatii tapahtumaraportin Sukeltajaliiton tekniselle valiokunnalle sukellusonnettomuuksista sekä vaaraa aiheuttaneista ja tavallisuudesta poikkeavista sukellustilanteista. Koulutustilanteissa tapahtumaraportin laatii vastuukouluttaja. Tapahtumaraportin laatiminen tehdään yhteistyössä tilanteessa välittömästi mukana olleiden kanssa.

Onnettomuuden jälkeisestä toiminnasta seurassa vastaa johtokunnan kyseistä tapausta varten erikseen nimeämä henkilö. Onnettomuus ja sen aiheuttajat käydään tarvittaessa asianomaisten kanssa läpi. Jos kyse on sukellusonnettomuudesta, järjestetään onnettomuuden uhrille tarpeen mukaan tilaisuus ensimmäiselle onnettomuuden jälkeiselle sukellukselle helppossa kohteessa kokeneen sukeltajan tai kouluttajan seurassa. Onnettomuuksista opittua tietoa tulee käyttää luottamuksellisesti esim. seuran jäsenten turvallisuuskoulutuksessa.

9 Ravinto- ja hygienia

Seuran toiminnassa ei järjestetä elintarvikkeiden tilapäistä myyntiä, joka vaatisi hygieniapassia tai ilmoitusta ympäristö- ja terveystieteellisille. Seuran tapahtumissa ja leireillä ruokailut järjestetään omatoimisesti. Leiritiedotteessa mainitaan ruokailun toteuttamisen mahdollisuudet, majoituspaikkojen ruoanlaittomahdollisuudet ja kylmäsäilytystilat.

Yhteisruokailuissa (kahvin tarjoilu, makkaran ja lettujen paisto) ruoanvalmistajilla tulisi olla käsienpesupaikka tai mahdollisuus käsien desinfiointiin.

Sukelluskalastuksessa ja saaliin käsittelyssä on otettava huomioon mahdollinen kalan tai äyriäisten pilaantumisenriski. Harppuna- ja atrainkalastuksessa pitäisi pyrkiä välttämään kalan sisälmysten läpi pistäminen. Tällöin sisälmyksissä olevat mikrobit saastuttavat kalan lihan ja lämpimänä aikana kala pilaantuu jo muutamassa tunnissa. Tällaista kalaa ei saisi säilyttää raakana ainakaan seuraavaan päivään vaikka se tapahtuisi kylmässä. Norjan leireillä on tapana valmistaa kalaa leirinuotiolla halstraamalla tai savustuspöntössä. Erityisesti näissä tilanteissa pitäisi varmistua hygieeniasta ja ruoan riittävästä kypsennyksestä.

Leiritiedotteessa tulee ilmetä peseytymismahdollisuus ja majoittumiseen tarvittavien yöpymisvarusteiden tarve.

Tapahtuman järjestäjä on velvollinen huolehtimaan myös jätehuollosta. Sukelluspaikan ympäristö siivotaan näkyvistä roskista.

10 Sähkölaitteet

Sukellusvarusteissa on useita akkuja/paristoja sisältäviä laitteita mm. sukelluslamput. Akkujen turvallinen ja ohjeiden mukainen käyttö on tärkeää. Akkuja on hyvin monia eri tyyppisiä ja niiden latausjärjestykset sekä virrat sekä lataustapa vaihtelevat. Akkuja ladatessa on syytä käyttää laitekohtaista laturia. Vaikka näin toimitaan, voi vikatilanteissa akku ylikuumentua, syttyä palamaan tai jopa räjähtää. Esim. latautuneen lyijyakun kaapelikenkien varomaton irroitus ja huono ilmanvaihto saattavat aiheuttaa räjähdyksen, kun latauksessa syntynyt vety syttyy.

- Noudata tuotteen käyttöohjetta, akun lataamiselle on voitu antaa erityisohjeita
- Lataa akkuja oikealla latauslaitteella – käytä siis laitekohtaisia latureita.
- Valitse akkujen lataamiseen turvallinen sijainti, jossa ei ole syttyviä materiaaleja läheisyydessä ja huolehdi riittävästä ilmanvaihdosta.
- Älä jätä akkuja latautumaan valvomatta.
- Tarkkaile akullista tuotetta. Jos akku lämpenee voimakkaasti tai pullistuu, poista akku heti tuotteesta.
- Estä akun oikosulkeutuminen, pidä mm. avaimet, kolikot, korut ja vesi pois tuotteen lähetyviltä mahdollisen oikosulun välttämiseksi
- Älä vaurioita akkua mekaanisesti
- Pidä akullinen tuote poissa kuumien kohteiden läheisyydestä, esim. liesi, takka, silitysrauta, lämmitin, auton kojelauta

- Ota huomioon akkujen napaisuus akkua vaihdettaessa
- Hävitä käytöstä poistettu akku viemällä se akkujen ja paristojen keräyspisteeseen

Seuraavana muutamia kennotyyppien ominaisuuksia:

NiCd

- kestää ylilatausta, kestää parhaiten väärinkäyttöä
- säilytys tyhjänä

NiMH:

- tuottaa lämpöä latauksessa, vähimmäislatausaika 1h
- säilytys tyhjänä

Li-ion:

- arka kosteudelle
- ei siedä ylilatausta
- säilytys varattuna
- erillinen ohjainpiiri, suojaus

12 Vakuutukset ja rekisteröinnit

Jäsenillä on mahdollisuus ottaa Sukeltajaliiton Sporttiturva tai muu sukellustapaturmat kattava henkilökohtainen vakuutus.

Seuralla on toiminnan vastuuvakuutus Sukeltajaliitto ry:n kautta. Vakuutus 12-1006-6060-7 (Pohjola) koskee yhdistystoimintaa ja sukelluskursseja.

Messipojantie 10:ssä sijaitsevaa kerhotilaa ja sen irtaimistoa ei ole vakuutettu.

Koneet ja kalusto on vakuutettu IF-vakuutuksessa. Vakuutuspaikkana on Raatin uimahalli. Toissijainen vakuutuspaikka kesäajalle on merkitty Toppilaan, Messipojantie 10:n.

Veneet Victoria ja Madeleine ovat rekisteröity Oulun maistraatissa. Viktoria on vakuutettu vastuuvakuutuksella.

Perävaunuissa on lakisääteinen liikennevakuutus.

13 Toimijoiden ohjeistus ja päivitys

Uusien turvallisuushavaintojen perusteella ja toiminnan kehittyessä asiakirjaa päivitetään seuran turvallisuusvastaavan johdolla ja tarkistutetaan johtokunnalla, joista jokainen jäsen käy erityisesti oman vastuualueensa läpi. Johtokunnan hyväksymä turvallisuusasiakirja koulutetaan seuran vastuuhenkilöille ja toimitetaan seuran internet-sivuille kaikkien seuran jäsenten saataville.

Kouluttajat ja ohjaajat pyritään kurssittamaan Sukeltajaliiton järjestämällä tai hyväksymillä kursseilla. Seuran koulutusvastaava huolehtii yhdessä muiden kouluttajien ja johtokunnan kanssa, että seurassa on kurssitettuja aktiivisia toimijoita riittävästi. Seuran kouluttajat ovat pitäneet yleensä kaksi kouluttajailtaa vuodessa, jonka pohjalta koulutusvastaava on laatinut vuosittaisen koulutussuunnitelman. Laitesukelluksen lisäksi huomioidaan uppopallon, vapaasukelluksen ja norppatoiminnan ohjaajien koulustarve. Moniin kursseihin sisältyy myös ensiapukoulutusta. Tarvittaessa seuran toimijoita kurssitetaan lisäksi SPR:n tai DAN:in järjestämällä ensiapukursseilla.

Viitteitä:

Sukeltajaliiton Turvaohje 2009

<http://www.sukeltaja.fi/files/pdf/1413/Turvaohje%202009.pdf>

Sukellustapahtuman suunnitelma

http://www.sukeltaja.fi/files/pdf/2864/Sukellustapahtuman_suunnitelma_osallistujat.pdf

Sukellussuunnitelma

<http://www.sukeltaja.fi/files/pdf/2865/Sukellussuunnitelma.pdf>

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

<http://www.sukeltaja.fi/files/pdf/2866/Pelastussuunnitelma.pdf>

Sukelluspöytäkirja

<http://www.sukeltaja.fi/files/pdf/2867/Sukelluspoytakirja.pdf>

Terveys selvitys ja lääkärintodistus

<http://www.sukeltaja.fi/content/fi/4/607/86/86.html>

Vapaasukelluksen harrastaminen uimaloissa SUH ohje

<http://suh-fi->

bin.directo.fi/@Bin/8a3486cd69dec8b53352120ce3f0764b/1300986764/application/pdf/115814/Vapaasukelluksen%20harrastaminen%20uimaloissa%20SUHn%20ohje%2027012009.pdf

Tukes-tiedote seoskaasusukelluspullot ja täyttöpaikka

<http://www.tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/3Painelaitteet/Ammattilaistiedote-Seoskaasusukellus---pullojen-ja-tayttopaikan-vaatimukset/>

Tapahtumaraportti, laitesukellus

<http://www.sukeltaja.fi/content/fi/4/917/86/86.html>